

ศึกษาวิเคราะห์หลักจริยธรรมที่ปรากฏในบทเพลงเจริญเบริน กรณีศึกษา เจริญเบริน อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

พระครูสันติโพธิ์วัตร สนิตธมโม

สาขาวิชา พระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

เจริญเบริน เป็นเพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นกันในแถบจังหวัดสุรินทร์ เจริญเบรินเข้าใจว่าเกิดขึ้นประมาณ ๕๐-๖๐ ปีมานี้ โดยดัดแปลงมาจากบทร้องเก่าแก่ที่เรียกว่า"กัญต้อบโก" โดยรูปแบบแล้วการเล่นเจริญเบริน เหมือนกับการเล่นหมอลำกลอนคู่ของชาวไทยลาว และเหมือนเพลงโคราชและลำตัดของภาคกลาง คือเป็นวรรณคดีมุขปาฐะหรือวรรณคดีปากเปล่า จะมีการสัมผัสต่อเนื่องกัน และมีการใช้คำอุปมาอุปไมยหรือการใช้ความเปรียบเทียบเพื่อสร้างภาพพจน์ที่ชัดเจน

หลักศีลธรรมที่ปรากฏในบทเพลงเจริญเบรินนั้นสามารถแบ่งได้ดังนี้ ศีลธรรมสำหรับชนชั้นปกครอง ศีลธรรมสำหรับบุคคลทั่วไป คือข้อควรประพฤติปฏิบัติและข้อควรละเว้น เพื่อให้เกิดความสุข ความเจริญในการดำเนินชีวิต จากการศึกษาในบทเพลงเจริญเบรินพบว่าหลักศีลธรรมที่ปรากฏสำหรับบุคคลทั่วไปจำแนกออกเป็น ๓ ประการคือ ๑)ศีลธรรมสำหรับบุคคลตามฐานะ ๒) ศีลธรรมสำหรับบุคคลตามเพศ ๓) ศีลธรรมสำหรับบุคคลตามวัย

หลักศีลธรรมที่ปรากฏในบทเพลงเจริญเบรินนั้นสามารถวิเคราะห์และสรุปลงได้ในหลักธรรมที่เกี่ยวกับเรื่องเกิด แก่ เจ็บตาย เมื่อกล่าวโดยนัยหนึ่งก็คือหลักไตรลักษณ์ในพุทธศาสนานั้นเอง เพราะทั้งการเกิดแก่เจ็บตายล้วนตั้งอยู่ในความเที่ยงแท้แน่นอน ความไม่มีแก่นสาร ของสรรพสิ่งทั้งหลาย สิ่งเหล่านี้จักเจริญได้นำมาแต่งเป็นบทเจริญเพื่อสอนประชาชนไม่ให้ตั้งอยู่ในความประมาท เพราะชีวิตคนเราไม่มีอะไรเที่ยงแท้แน่นอน มีการเกิด แก่ เจ็บ ตายเป็นธรรมดา

Abstract

Singing Jrian-Brern, by its form, is like the Northeastern Folksinger, the Koraj Folksinger, and the Racy folk banter and song show of the central part of Thailand. It's oral literature or extemporaneously singing. It, while one's singing, has continuously rhyme, and has analogy or using lyrics by compare in order to make its images up clearly.

The morality shown in Jriang-Brern can be divided as follows;

It shows the moralities suitable for the people are in class of governor and general. It shows what should be followed and what should be abstained for the happiness and prospering in daily life.

The results of research into Jriang-Brern found that the moralities shown for general people can be divided into three namely; 1) the morality suitable for person in accordance with one's means. 2) The morality suitable for person according to sex. 3) The morality suitable for person according to age.

In addition, the moralities shown in Jriang-Brern Songs can be analyzed and summarized into the doctrine related to birth, decay, getting sick and death. These states are spoken in the sense of Buddhism called the Three Characteristics. Because of those three states are based on impermanence, non-essence of everything, they were written as Jraing lyrics by Jriang-Brern Singers in order to teach all audiences to put themselves in carefulness. They believe that all of our lives, by nature, are impermanent, in the conditions of birth, decay, getting sick and death.

๑. บทนำ

เจรีียง เป็นการละเล่นพื้นบ้านของชาวสุรินทร์มาแต่โบราณ เจรีียงหมายถึงการขับร้องหรือการขับลำนำเป็นทำนองเสนาะโดยใช้คำกลอนผูกร้อยเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับนิทานชาดก คำสอนในพุทธศาสนาตลอดจนคำสอนของบรรพบุรุษหรือครูบาอาจารย์^๑ การเจรีียง ประกอบด้วย ฝ่ายชาย ๑ คน และฝ่ายหญิง ๑ คน และคนเป่าแคนอีก ๑ คน เจรีียงโต้ตอบกันไปมา การเจรีียงจะเริ่มต้นด้วยบทไหว้ครู ปฏิสันถารกับผู้ฟังและเจรีียงเป็นการบอกกล่าวถึงความสำคัญของงานนั้น ๆ ว่ามีการบำเพ็ญกุศลอะไรมีอันสงส้อย่างไร บางครั้งก็มีการยกนิทานประกอบก็ได้บางครั้งการเจรีียงอาจเป็นเชิงกระทู้ถามคือฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ถามอีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ตอบ ทำนองการ ปูฉา – วิสัชนา หลังจากนั้นจึงเจรีียงโดยทั่วไปลักษณะการเจรีียงในตอนหลังจะเพิ่ม รสสนุกสนานด้วยการใช้คำเป็นที่พอกพอใจแก่ผู้ฟังเรียกเสียงเฮฮาจึงมักเป็นหยอกล้อกระตบกระเทียบกระเดียดไปทางตลกคะนองตามแบบฉบับของการละเล่นพื้นเมืองโดยทั่วไปการเจรีียงแบบนี้บางที่เรียกว่า “ เจรีียงเบริน ”

ปัจจุบันนี้บทเพลงพื้นบ้านจังหวัดสุรินทร์ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปจาก

เดิมมาก ซึ่งก็เป็นไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง การนิยมดูการละเล่นพื้นบ้าน บทเพลงพื้นบ้าน ก็มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันยุคสมัย การเล่นเพลงพื้นบ้านแบบเก่าได้รับการรังสรรค์ใหม่โดยคนยุคใหม่ เนื้อหาสาระของเพลงก็เปลี่ยนแปลงไป แต่ถึงอย่างไรก็ตามในบทเพลงเจรีียงของชาวสุรินทร์ก็ยังมีหลักคตินิยมและหลักศีลธรรมทางพระพุทธศาสนา สอดแทรกอยู่ในบทเพลงเสมอ

๒. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ๑) เพื่อศึกษาประวัติและพัฒนาการของบทเพลงเจรีียงเบริน
- ๒) เพื่อศึกษาหลักศีลธรรมที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงเจรีียงเบรินอำเภอ เขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
- ๓) เพื่อวิเคราะห์หลักศีลธรรมที่ปรากฏในบทเพลงเจรีียงเบริน อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

- ๑) ขั้นตอนสำรวจเอกสารเป็นขั้นการสำรวจเอกสารต่างๆ คือคัมภีร์พระไตรปิฎกทั้งฉบับ ภาษาบาลีและฉบับภาษาไทย คัมภีร์อรรถกถา ฎีกา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ตำราวารสารและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อวางกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และตำราอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

^๑ อัญญา ศุภมดี. ๑๐๐ เรื่องเมืองสุรินทร์, (สุรินทร์ : สำนักพิมพ์สุรินทร์สโมสร, ๒๕๕๑) หน้า ๑๓๑.

๒) ขั้นสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จากนั้นสร้างเครื่องมือวิจัยโดยการทำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยสัมภาษณ์พระสงฆ์ที่มีความรู้เกี่ยวกับประเพณีการต่ออายุโดยการค้าโพธิ์ คำไทร ปรากฏชาวบ้าน และประชาชนผู้ประกอบพิธีกรรม การสังเกต โดยการเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประกอบพิธีกรรม

๓) ขั้นตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จัดทำขึ้น

๔) ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการบันทึกข้อมูล ดังนี้ คือย่อความให้ได้ใจความตรงตามความหมายของข้อความเดิม บันทึกโดยถอดข้อความเป็นข้อความของผู้วิจัยเอง คัดลอกข้อความเป็นข้อความที่ผู้วิจัยต้องการอ้างอิง เพื่อสนับสนุนความคิดของผู้วิจัย ข้อความที่เป็นพุทธพจน์ที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก

๕) ขั้นตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วก่อนการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล เมื่อได้ตรวจสอบเรียบร้อยแล้วจึงนำมาจัดเรียงลำดับก่อนและหลังเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๖) ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

๗) ขั้นสรุปผล เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการ

วิเคราะห์ในแต่ละประเด็นมาสรุปเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการเขียนรายงานการวิจัยต่อไป

๘) ขั้นเขียนรายงานการวิจัย ผู้วิจัยได้เขียนรายงานการวิจัยตามกรอบที่กำหนดไว้ในคู่มือการทำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. ผลการวิจัย

เพลงเจรียงเป็นเพลงพื้นบ้านของชาวไทยที่ใช้ภาษาเขมรในชีวิตประจำวันหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นเพลงของกลุ่มชนที่มีประเพณีวัฒนธรรมชาวเขมร เพลงพื้นบ้านมักมีจุดมุ่งหมายในการแสดงออกเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงานและเป็นผลิตผลทางวัฒนธรรมประเภทหนึ่งของมนุษย์ เจรียงจึงเป็นเพลงพื้นบ้านของชาวไทยเขมร ใช้ร้องโต้ตอบกันระหว่างชาย-หญิง โดยใช้วิธีด้นกลอนสดเป็นภาษาเขมร นิยมเล่นกันในแถบจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ เพลงเจรียงถือเป็นเพลงพื้นบ้านอย่างหนึ่งของชาวจังหวัดสุรินทร์ คำว่าเจรียง หรือจำเรียง ภาษาเขมรในสุรินทร์เรียกว่า จรีงหรือจำริง^๒ หมายถึงการขับร้องเป็นเพลงคล้ายทำนองแบบการอ่านทำนองเสนาะ มักจะใช้กลอนสดเป็นส่วนใหญ่ เนื้อร้องเป็นภาษาเขมรจะบรรยายถึงสภาพ

^๒สมจิตร กัลปยาศิริ, การวิเคราะห์เพลงพื้นเมืองและการละเล่นพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์ ,วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต,(บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๔), หน้า ๒๕.

ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เช่นกำเนิดเมือง
สุรินทร์ นิยายเก่าๆ ตำนาน นิทาน ชาดกที่
เกี่ยวเนื่องในพุทธศาสนา

เจรีียงเบริน เป็นเพลงพื้นบ้านที่นิยม
เล่นกันในแถบจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์และศรี
สะเกษ บางส่วนที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษา
ประจำถิ่นเจรีียงเบรินเข้าใจว่าเกิดขึ้นประมาณ
๕๐-๖๐ปีมานี้โดยดัดแปลงมาจากบทร้อง
เก่าแก่ของเขมร ที่เรียกว่า "กัญต้อบโก"^๓ การ
เล่นกัญ ต้อบโกเป็นคำกลอนร้องโต้ตอบ
ระหว่างชายหญิงไม่มีดนตรีประกอบมีเพียง
การตบมือให้จังหวะและบทร้องแต่ละบทจะมี
สร้อย ประกอบว่า "แก้วพ้อ"จากบทร้องกัญ
ต้อบโก ได้วิวัฒนาการเป็นบทร้องที่เรียกว่า
"ไปยอังกอง"ซึ่งมีลักษณะการเล่นคล้ายกัญ
ต้อบโก คือ มีผู้ร้องฝ่ายชาย ๑คน ฝ่ายหญิง
๑ คนร้องโต้ตอบกันโดยรูปแบบแล้วการเล่น
เจรีียงเบริน เหมือนกับการเล่นหมอลำกลอนคู่
ของชาวไทยลาว และเหมือนเพลงโคราชของ
ชาวไทยโคราช หรือเหมือนลำตัดของภาค
กลาง คือเป็นวรรณคดีมุขปาฐะหรือวรรณคดี
ปากเปล่า จะมีการสัมผัสต่อเนื่องกัน และมีการ
ใช้คำอุปมาอุปไมยหรือการใช้ความ
เปรียบเทียบกับเพื่อสร้างภาพพจน์ที่ชัดเจน
ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๘๒^๔ เจรีียงเบรินเป็นที่นิยม

กันอย่างแพร่หลายนักเจรีียงที่มีชื่อเสียงใน
ช่วงแรกๆ คือนายเล็ม (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว)
นางทองพลอน ประดับสิริพรหม นายสมนึก ศิ
ริแสงสว่าง และในระยะต่อมาในช่วงที่ไม่ห่าง
กันนัก ก็มีเจรีียงของนางสุพจน์ แห่งบ้านจุงรุก
และนายสวายตราและคนอื่นๆ อีกมากมาย
การเล่นเจรีียงเบรินจะเล่นคล้ายๆ หมอลำ
กลอนขอทางอีสานเหนือการแสดงเจรีียงเบริน
มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๗ ประการ คือ นัก
เจรีียง การแต่งกาย ทำรำ นักดนตรี เวทีหรือ
สถานที่ใช้แสดง เครื่องไหว้ครู บทเพลง
เจรีียงเบรินนักเจรีียง หรือจำเรียง หรือภาษา
เขมรใช้คำว่า เนียะจรีงเนียะจำริง ก็เรียก
หมายถึงนักแสดงที่เป็นผู้ขับร้องเจรีียงเบริน
ประกอบด้วย ฝ่ายชาย ๑ คน ฝ่ายหญิง ๑ คน
ส่วนมากเวลาเจ้าภาพจ้างไปแสดงงานนั้นจะ
คัดเลือกนักเจรีียงที่มีอายุใกล้เคียงกัน หรือไม่
ฝ่ายชายก็ต้องมีอายุสูงกว่าฝ่ายหญิง เพื่อความ
เหมาะสม สมัยก่อนเจ้าภาพนิยมจ้างนักเจรีียง
ชายและหญิงที่อยู่คนละหมู่บ้านให้มาแสดงคู่
กัน การกระทำเช่นนี้นักเจรีียงแต่ละฝ่าย
จะต้องเตรียมตัวให้ดีที่สุดเพื่อมาขับร้อง
ประชันชิงไหวพริบปฏิภาณกัน ถ้าฝ่ายไหนสู้
ไม่ได้ คือตอบปัญหาฝ่ายตรงข้ามไม่ได้จะอาย
จนต้องลงเวทีหนีไปตั้งแต่เช้ามืด โดยไม่กล้ารับ
ค่าจ้างเลยก็มี

^๓ ภูมิจิต เรืองเดช, “เจรีียงเบรินหรือโจะ
กัญโตล” (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
มหาสารคาม ๒๕๒๔), หน้า ๒๐.

^๔ เครือจิต ศรีบุญนาท, เจรีียงเบริน : เพลง
พื้นบ้านของชาวไทยเขมร, (คณะมนุษยศาสตร์และ

เจรีียงเบรินในอำเภอเขวาสินรินทร์
ส่วนมากจะถูกกว่าจ้างให้ไปแสดงในงานบุญ

สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ ๒๕๓๙), หน้า
๖๒-๖๓.

ต่างๆ เช่นบุญกฐิน ผ้าป่า หรือแสดงในงานบรรจุกฐิ งานเกี่ยวกับการฉลองเช่นฉลองสิ่งสาธารณประโยชน์ต่างๆ เรื่องที่นำมาเจรียงนั้นส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาซึ่งผู้ที่จะเป็นนักเจรียงในสมัยก่อนได้นั้นต้องเรียนจากผู้ที่เคยบวชเรียนมาแล้ว “การเรียนเจรียงสมัยก่อนต้องไปเรียนกับอาจารย์ที่เคยบวชเรียนมาแล้ว ต้องเรียนพุทธประวัติ เรียนหลักธรรมคำสอนในพุทธศาสนา เรื่องบาป บุญ ศีล สมาธิ ปัญญา เวลาไปเจรียงในงานต่างๆ ก็เจรียงตามงานที่เขาจัด เช่นเจรียงงานศพก็เจรียงเรื่องบาป บุญ กรรมต่างๆ หรือเจรียงเรื่องปฐมกำเนิด เรื่องของการเกิด” บทเพลงเจรียงเบรินที่กล่าวถึงหลักศีลธรรมในด้านการเกิดและการดำเนินชีวิตนั้น มีครอบคลุมตั้งแต่การเกิดมาเป็นมนุษย์ การประกอบอาชีพ การศึกษาเล่าเรียนเมื่อถึงเวลาถูกผู้ชายก็ต้องบวชเพื่อทดแทนบุญคุณพ่อแม่ผู้มีพระคุณ

หลักศีลธรรมที่เป็นคำสอนทางพุทธศาสนาศีลธรรมที่ปรากฏในบทเพลงเจรียงเบริน ส่วนใหญ่เป็นศีลธรรมในระดับโลกียะ การปฏิบัติตามหลักคำสอนของชาวบ้านนั้น เพียงเพื่อต้องการจะประสบความสำเร็จและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างไม่เดือดร้อนเท่านั้น เพราะฉะนั้นศีลธรรมที่ปรากฏในบทเพลงเจรียงเบรินจึงมักจะกล่าวถึง เรื่อง ศีล เรื่องนรกสวรรค์ เรื่องกรรม เรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ไตรลักษณ์ คำสอนเรื่องศีลตามพระพุทธศาสนาถือว่า เป็นหลักคำสอนขั้นต้นหรือขั้นพื้นฐานของความเป็น

มนุษย์ ตามคติความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาถือว่าการที่คนเราจะเป็นคนสมบูรณ์ทางด้านร่างกายคือมีอวัยวะครบ ๓๒ ประการได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่รักษาศีล ๕ และประพฤติตามหลักธรรม ๕ ประการควบคู่กันไป ศีลยังเป็นหลักการสำคัญสำหรับการดำรงรักษาสังคมให้มีความสงบเรียบร้อย หลักศีลธรรมเกี่ยวกับนรกสวรรค์ มีกล่าวอยู่ในทุกศาสนา ตามความเข้าใจของคนทั่วไปเกี่ยวกับนรก สวรรค์นั้นต่างก็มีความเห็นแตกต่างกันออกไป บ้างก็ว่านรก สวรรค์เป็นเรื่องที่จะพบเห็นได้ก็ต่อเมื่อตายไปแล้ว บ้างก็ว่านรก สวรรค์นั้นมีอยู่แม้ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ หลักศีลธรรมเกี่ยวกับเรื่องกรรม ความเชื่อเรื่องกรรมเป็นความเชื่อที่แนบแน่นคู่กับสังคมไทยตลอดมาตั้งแต่อดีตว่ากรรมสามารถส่งผลสะท้อนย้อนกลับต่อผู้กระทำได้ ใครทำกรรมดีเมื่อตายไปก็จะได้ไปเกิดบนสวรรค์ ใครทำกรรมชั่วตายไปก็ตกนรก ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวที่ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” และกรรมนี้เองที่เป็นเงื่อนไขในการกำหนดชาติภพ และกาล คือ อดีต ปัจจุบันและอนาคต

๕. ข้อเสนอแนะ

หลักศีลธรรมที่เกี่ยวกับการเกิดเจรียงเบรินในอำเภอเขวาสินรินทร์ส่วนมากจะถูกว่าจ้างให้ไปแสดงในงานบุญต่างๆ เช่นบุญกฐิน ผ้าป่า หรือแสดงในงานบรรจุกฐิ งานเกี่ยวกับการฉลองเช่นฉลองสิ่งสาธารณประโยชน์ต่างๆ เรื่องที่นำมาเจรียงนั้นส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาซึ่งผู้ที่จะเป็นนักเจรียงใน

สมัยก่อนได้นั้นต้องเรียนจากผู้ที่เคยบวชเรียนมาแล้ว “การเรียนเจริญสมัยก่อนต้องไปเรียนกับอาจารย์ที่เคยบวชเรียนมาแล้ว ต้องเรียนพุทธประวัติ เรียนหลักธรรมคำสอนในพุทธศาสนา เรื่องบาป บุญ ศีล สมาธิ ปัญญา เวลาไปเจริญในงานต่างๆ ก็เจริญตามงานที่เขาจัด เช่นเจริญงานศพก็เจริญเรื่องบาป บุญ กรรมต่างๆ หรือเจริญเรื่องปฐมกำเนิด เรื่องของการเกิด” บทเพลงเจริญเบรินที่กล่าวถึงหลักศีลธรรมในด้านการเกิดและการดำเนินชีวิตนั้นมีครอบคลุมตั้งแต่การเกิดมาเป็นมนุษย์ การประกอบอาชีพ การศึกษาเล่าเรียนเมื่อถึงเวลาลูกผู้ชายก็ต้องบวชเพื่อทดแทนบุญคุณพ่อแม่ผู้มีพระคุณ

หลักศีลธรรมที่เกี่ยวกับการแก่เมื่อชีวิตผ่านล่วงเลยมาจนถึงวัยที่เรียกว่าวัยชราเป็นวัยที่ต้องเข้าวัดทำบุญเพื่อเตรียมตัวในการไปสู่ภพหน้า ให้หันหน้าเข้าวัด ฟังธรรม รักษาศีล ฟังเทศน์ ฟังธรรมในขณะที่ร่างกายยังสมบูรณ์ แข็งแรง ตายังดีอยู่ หูยังได้ยิน ใ้รับทำบุญ ตักบาตร ดำรงชีวิตให้ใกล้ชิดกับพระศาสนาด้วยการหมั่นเข้าวัดเข้าวา สนทนาธรรมกับพระสงฆ์ องค์กร วัยชราเป็นวัยที่เปรียบเสมือนไม้ใกล้ฝั่ง ไม่รู้วาลมวันไหน ควร

ยึดพระรัตนตรัยคือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง คือเป็นที่พึ่งทางใจ เสรสร้าง ความดีไว้ก่อนตาย

หลักศีลธรรมที่เกี่ยวกับความเจ็บไข้และความตาย ทรัพย์สมบัติเงินทอง ที่หามาได้ถึงจะมีมากมายเท่าไร ก็ไม่สามารถที่จะช่วยเราได้ ถึงคราเจ็บไข้ได้ป่วยเงินทองก็สงได้แค่โรงพยาบาล อีกทั้งญาติทั้งหลายพอเราตายไปก็สงได้แค่เชิงตะกอน ทรัพย์สมบัติทั้งหลายก็กลายเป็นของคนอื่น เพราะฉะนั้นให้รีบเร่งสร้างความดีเอาไว้ อย่ายึดติดกับทรัพย์สมบัติที่มีอยู่เหล่านั้น ควรนำมาทำบุญ บริจาคทานหลักศีลธรรมที่ปรากฏในบทเพลงเจริญเบรินที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ลงในหมวดของความเกิด แก่ เจ็บ ตาย นั้นเมื่อกล่าวโดยนัยหนึ่งก็คือหลักไตรลักษณ์ในพุทธศาสนานั้นเอง เพราะทั้งการเกิดแก่เจ็บตายล้วนตั้งอยู่ในความเที่ยงแท้แน่นอน ความไม่มีแก่นสาร ของสรรพสิ่งทั้งหลาย สิ่งเหล่านี้ผู้เจริญได้นำมาแต่งเป็นบทเจริญเพื่อสอนประชาชนไม่ให้ตั้งอยู่ในความประมาท เพราะชีวิตคนเราไม่มีอะไรเที่ยงแท้แน่นอน มีการเกิด แก่ เจ็บ ตายเป็นธรรมดา

บรรณานุกรม

สมจิตร กัลป์ยาศิริ. “การวิเคราะห์เพลงพื้นเมืองและการละเล่นพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์”.

วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.

ภูมิจิต เรืองเดช. “เจริญเบรินหรือโจะกัญโตล”. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ:มหาสารคาม,
๒๕๒๔.

เครือจิต ศรีบุญนาค. “เจริญเบริน : เพลงพื้นบ้านของชาวไทยเขมร. คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๓๙.

อัษฎางค์ ชมดี. ๑๐๐ เรื่องเมืองสุรินทร์. สุรินทร์ : สำนักพิมพ์สุรินทร์สโมสร, ๒๕๕๑.